

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	3
ÖZET.....	5
İÇİNDEKİLER.....	7
TABLOLAR LİSTESİ.....	13
KISALTMALAR.....	15
GİRİŞ.....	17
BİRİNCİ BÖLÜM.....	23
MÜLTECİ STATÜSÜ	23
1.1. BİRLEŞMİŞ MİLLETLER YÜKSEK KOMİSERLİĞİ ÖNCESİ KURULAN ÖRGÜTLER	23
1.1.1. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği	26
1.1.2. Avrupa Birliği'nin Sığınma Politikası ve Uluslararası Antlaşmalar.....	28
1.1.3. Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair 1951 Cenevre Sözleşmesi	36
1.1.4 Mülteci Kavramı.....	42
1.1.5. Mülteci ve Sığınmacı Kavramı Arasındaki Fark	50
1.1.6. Mülteci ve Göçmen Statüleri Arasındaki Fark	57
1.1.7. Tamamlayıcı Koruma	59
1.1.8. Yerinden Edilen Kişiler İle Mülteci Kavramı Arasındaki Fark	60
1.1.9. Mülteci ve İklim Mülteciliği Kavramı Arasındaki Fark	63
1.1.10. Yerinde Mültecilik.....	69
1.1.11. Varışta Mültecilik	70
1.1.12. Coğrafi Kısıtlama ve Çekince Arasındaki Fark	71

1.2. GERİ GÖNDERMEME İLKESİ (NON REFOULEMENT)	73
1.3. GERİ GÖNDERMEME İLKESİ İÇİNDE YER ALAN MÜLTECİ KRİTERLERİ	78
1.3.1. Irk	78
1.3.2. Din	81
1.3.3. Tabiiyet	84
1.3.4. Belirli Bir Sosyal Gruba Mensubiyet	85
1.3.5. Siyasi Görüş	89
1.3.6. Zulüm	92
1.3.7. Vatandaşlık	94
1.3.7.1. Çifte Vatandaşlık	98
1.3.7.2. Vatansızlar (Haymatlos)	100
1.4. DENİZDE GERİ İTME (PUSH BACK).....	104
1.5. HAVA YOLUYLA ULAŞIMDA SIĞINMA HAKKI VE DÜZENSİZ GÖÇMENLERİN DURUMU	132
1.6. KAÇAK YOLCU (STOWAWAY).....	144
1.7. DİPLOMATİK SIĞINMA (DIPLOMATIC ASYLUM)	151
1.7.1. Victor Haya de la Torre Olayı	152
1.7.2. Assange Olayı	153
1.8. SIĞINMA HAKKI VE SINIR DIŞI ETME	157
1.9. AİHS EK 7 NO'LU PROTOKOL KAPSAMINDA SINIR DIŞI ETME.....	163
1.10. GÜVENLİ ÜÇÜNCÜ ÜLKE	171
1.11. DUBLİN TOPLULUK HUKUKUNA GÖRE SIĞINMA BAŞVURUSUNU DEĞERLENDİRMESİ	177
1.12. DİPLOMATİK GÜVENCE	183
1.13. DOLAYLI GERİ GÖNDERME YASAĞI	187

1.14. TOPLU SINIR DIŞI ETME YASAĞI	189
İKİNCİ BÖLÜM	199
2.1. GERİ GÖNDERMEME İLKESİNİN YER ALDIĞI ULUSLARARASI ANTLAŞMALAR	199
2.1.1. Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Sözleşme (1951 Tarihli Cenevre Sözleşmesi).....	199
2.2. GERİ GÖNDERMEME İLKESİNİN HUKUKİ NİTELİĞİ	203
2.3. GERİ GÖNDERMEME İLKESİNİN YER ALDIĞI ULUSLARARASI SÖZLEŞMELER	206
2.3.1. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi	206
2.3.2. İstanbul Sözleşmesi ve Yogyakarta İlkeleri Çerçevesinde Cinsiyete Dayalı Mültecilik ve Geri Göndermeme İlkesi.....	207
2.3.3. AİHM Kararları Işığında Kadın Hakları Bağlamında Geri Göndermeme İlkesi	212
2.3.4. Göçmen ve Refakatsız Çocuklar Açısından Geri Göndermeme İlkesi.....	217
2.3.5. Çocuk Hakları Bağlamında AİHM Karar Örnekleri	228
2.3.6. Suçluların İadesine Dair Avrupa Sözleşmesi ve Geri Göndermeme İlkesi.....	231
2.3.7. BM Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi Kapsamında Geri Göndermeme İlkesi	243
2.3.8. 1949 Tarihli Cenevre Sözleşmesi ve Geri Göndermeme İlkesi.....	248
2.3.9 Hukuk Dışı Keyfi ve Kısıyoldan İnfazların Etkin Biçimde Önlenmesi ve Soruşturulmasına İlişkin Prensipler	248
2.3.10. Zorla Kayıp Edilmeye Karşı Herkesin Korunmasına Dair Bildiri ve Geri Göndermeme İlkesi	249

2.3.11. Her Türlü İrk Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılmasına Dair Uluslararası Sözleşme	250
2.4. GERİ GÖNDERMEME İLKESİNİN YER ALDIĞI BÖLGESEL SÖZLEŞMELER.....	251
2.4.1. 1969 Tarihli Amerikan İnsan Hakları Sözleşmesi	251
2.4.2. 1984 Tarihli Cartegana Bildiris.....	251
2.4.3. 1966 Tarihli Asya- Afrika Mülteci İlkeleri (Mültecilere Karşı Muameleye İlişkin İlkeler).....	251
2.5. AVRUPA İNSAN HAKLARI SÖZLEŞMESİ BAĞLAMINDA GERİ GÖNDERMEME VE SINIR DIŞI YASAĞI	252
2.5.1. Yaşam Hakkı ve AİHM'nin Sınır Dışına Yönelik Kararları.....	252
2.5.2. İşkence Yasağı ve AİHM'nin Sınır Dışına Yönelik Kararları.....	256
2.5.3. Özgürlik ve Güvenlik Hakkı ve AİHM'nin Sınır Dışına Yönelik Kararları	275
2.5.4. Adil Yargılanma Hakkı ve AİHM'nin Sınır Dışına Yönelik Kararları.....	289
2.5.5. Özel ve Aile Hayatına Saygı ve AİHM'nin Sınır Dışına Yönelik Kararları	295
2.5.6. Etkili Başvuru Hakkı ve AİHM'nin Sınır Dışına Yönelik Kararları.....	302
2.6. GERİ GÖNDERMEME İLKESİNDEN YARARLANILAMAYACAK HALLER	304
2.6.1. AB ile Türkiye Arasında İzinsiz İkamet Eden Kişilerin Geri Kabulüne İlişkin Antlaşma.....	313
2.7. KALICI ÇÖZÜMLER	323
2.7.1. Gönüllü Geri Dönüş	323
2.7.2. Üçüncü Ülkeye Yerleştirme	327
2.7.3. Entegrasyon	329

2.8. TÜRKİYE ve DÜZENSİZ GÖÇ	330
2.8.1. Türkiye'de Göçe İlişkin Yasal Düzenlemeler	332
2.9. 6458 SAYILI YASA KAPSAMINDA GEÇİCİ KORUMA STATÜSÜ, ŞARTLI MÜLTECİ VE İKİNCİL KORUMA STATÜSÜ	337
2.9.1. Geçici Koruma Statüsü	337
2.9.2. Şartlı Mülteci	344
2.9.3. İkincil Koruma	346
SONUÇ	349
KAYNAKÇA	355

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo I- Türkiye'de yıllara göre yakalanan düzensiz göçmenler	331
Tablo II- GİB'nin yakalanan düzensiz göçmenlerin uyrukları ...	332